

“Kölgə iqtisadiyyatına qarşı mübarizə - iqtisadi inkişafın mühüm amili kimi” beynəlxalq elmi-praktik konfransda

Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin İdarə Heyəti Sədrinin

ÇIXIŞI

Bakı, 13 sentyabr, 2019

Hörmətli tədbir iştirakçıları!

İlk növbədə Sizi Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi adından salamlayır və belə bir aktual mövzuya həsr edilmiş beynəlxalq elmi-praktik konfransa dəvətə görə təşkilatçılara təşəkkürümü bildirirəm.

Məlumdur ki, kölgə iqtisadiyyatı bütövlükdə dünya iqtisadiyyatına xas olan problemdir və onun həlli beynəlxalq miqyasda mübarizə ilə xarakterizə edilir. Eyni zamanda, bu da hamı tərəfindən qəbul edilir ki, inzibati tədbirlər bu problemin həllində tam effektiv vasitə kimi qiymətləndirilmir. Bu qlobal problemin səmərəli həlli yolunun biznes mühitinin effektivliyinin artırılmasından,

kölgə iqtisadiyyatına gətirib çıxaran səbəblərin aradan qaldırılmasına yönələn islahatlardan keçdiyi əksər ölkələr tərəfindən qəbul edilmişdir.

Bu baxımdan hesab edirəm ki, bugünkü konfrans çərçivəsində dövlət qurumları, beynəlxalq təşkilatlar, akademik və biznes dairələrin təmsilçiləri tərəfindən səsəndiriləcək tezislər və təkliflər kölgə iqtisadiyyatı ilə mübarizədə səmərəli həll yollarının tapılmasına, eləcə də, ölkəmizdə aparılan iqtisadi islahatların keyfiyyətli tətbiqi istiqamətində mühüm rol oynayacaqdır.

Məlum olduğu kimi, ölkəmizdə dövlət başçısının rəhbərliyi ilə həyata keçirilən iqtisadi islahatlar həm miqyasına, həm də səmərəliliyinə görə həmişə seçilib və şübhəsiz ki, bu strateji xətt ölkənin müqayisəli üstünlüklərinin daha dolğun reallaşdırılmasını və əhalinin həyat səviyyəsinin yüksəldilməsini hədəfləyir.

Qeyd etmək lazımdır ki, ölkəmizdə həyata keçirilən islahatlar kölgə iqtisadiyyatının miqyasının azalması ilə müşayət edilməkdədir. Bu özünü, istər büdcə daxilölmələrinin həcmnin artımında, istər sahibkarlıq subyektlərinin sayının artımında göstərir.

Lakin apardığımız təhlillər onu göstərir ki, bəzən aparılan iqtisadi islahatlar biznes dairələr tərəfindən tam həzm oluna bilmir və ya tam həcmdə ünvanına çatmır.

Bunun səbəbləri sırasında məlumatsızlıq ilk yerdə dayanır və məhz kölgə iqtisadiyyatının mövcudluğunu şərtləndirən əsas amillərdən biri sahibkarların, xüsusilə mikro və kiçik biznes subyektlərinin məlumatlılıq səviyyəsinin aşağı olmasıdır.

Hesab edirəm ki, bu çatışmazlığın aradan qaldırılması üçün müxtəlif platformalar üzərindən “dövlət-özəl” dialoqunu genişləndirmək zəruridir.

Dövlət-özəl dialoqunun kölgə iqtisadiyyatına qarşı mübarizədə rolunu bir neçə faktorları sadalamaqla xarakterizə etmək istərdim:

1. Məlumdur ki, “dövlət-özəl dialoqunda” dövlətin məqsədi biznesin real vəziyyəti barədə düzgün informasiya almaq, özəl sektorun məqsədi isə dövlətin diqqətini öz problemlərinə cəlb etməklə biznes mühitinin münbitləşdirilməsinə nail olmaqdır.

Bu baxımdan hesab edirik ki, dövlət orqanlarının iqtisadi təmayüllü fəaliyyətinin bütün mərhələlərində ictimai iştirakın təmin olunması zəruridir.

Bunun üçün mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanları yanında ictimai şuraların yaradılması işləri sürətləndirilməli, biznes assosiasiyaların vətəndaş cəmiyyətinin təmsilçiləri qismində həmin şuralara seçimlərdə iştirakı təmin olunmalıdır. Məlumat üçün qeyd etmək istərdim ki, kiçik və orta biznesin inkişafı ilə bağlı görülən tədbirlər və Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin fəaliyyəti üzərində ictimai nəzarətin təmin olunması, qurum ilə biznes ictimaiyyəti arasında qarşılıqlı əlaqələrin genişləndirilməsi məqsədilə Agentliyimizin yanında belə bir ictimai şura yaradılmış və bu şurada 15 qeyri-hökumət təşkilatı və sıralarında yüzlərlə sahibkarı birləşdirən assosiasiyalar təmsil olunur. Eləcə də, Agentliyin Müşahidə Şurasında Azərbaycan Sahibkarlar Konfederasiyasının rəhbərliyi üzv qismində təmsil olunur. Mütəmadi olaraq keçirilən ictimai şuranın iclasları vasitəsilə əldə etdiyimiz məlumatlar fəaliyyətimizin səmərəli təşkil olunmasında mühüm rol oynayır və biz bu mexanizmin effektivliyini kifayət qədər yüksək qiymətləndiririk.

2. Sahibkarların təşkilatlanması işinin təkmilləşdirilməsi məqsədi ilə sahəvi və regional sahibkarlar birlik və assosiasiyalarının yaradılması istiqamətində işlərin sürətləndirilməsini hazırkı mərhələdə vacib hesab edirik. Belə ki, bu prosesə artıq başlanılmış, bir neçə sektoral biznes birliklərin yaradılması təşviq olunmuşdur. Hesab edirik ki, hazırkı mərhələdə təsis olunmuş bu birliklərin inkişafına təkan vermək, onların dövlət-özəl dialoqu prosesinə aktiv qoşulmasını təmin etmək, öz növbəsində dialoq platformasının genişləndirilməsinə imkan yaradacaqdır.
3. Digər faktor qismində “qanunvericiliyin təsiri analizi” mexanizminin işlək vəziyyətə gətirilməsini qeyd etmək olar. Belə ki, mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları və Milli Məclis tərəfindən normativ hüquqi aktların qəbulu prosesində ictimai müzakirələrin aktiv keçirilməsi məqsədəuyğun olardı.

Bütün iqtisadi təmayüllü qanun layihələrinə, qanunvericiliyə edilən dəyişikliklərə müvafiq biznes assosiasiyaların rəyinin alınması, bu prosesin dövlət-özəl dialoqunun başlıca prinsipinə - açıqlığa uyğun şəkildə həyata keçirilməsinə zəmin yaradar, eləcə də biznes dairələrin dəyişikliklərə çevik adaptasiyasını təmin etmiş olar.

4. Bir başqa təklifimiz ondan ibarətdir ki, dövlət-özəl dialoqunun həyata keçirilməsi mexanizmlərində müxtəlifliyi artırmaq, biznes dairələr üçün çoxsaylı alternativlər təqdim etmək mümkündür. Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi olaraq mandatımız çərçivəsində sahibkarlarla 4 növ təmas platforması üzərindən dialoqun qurulmasını həyata keçiririk. Bunlar, ərazi üzrə, sektoral, bir məkan prinsipi və rəqəmsal platformalar vasitəsilə reallaşdırılır. Belə ki, **ərazi olaraq** sahibkara daha yaxın olmaq və onlarla fərdi şəkildə dialoqun qurulması məqsədilə kiçik və orta biznesin dostu şəbəkəsinin yaradılmasına başlanılmışdır.

Agentliyin regionlardakı fəaliyyəti bu şəbəkə vasitəsilə sahibkar tələbləri əsasında, onlarla sıx əməkdaşlıqda həyata keçirilməkdədir. Hazırda 14 inzibati ərazi vahidi üzrə 16 KOB dostu fəaliyyət göstərməkdədir. KOB Dostları şəbəkəsinin ölkənin bütün rayon və şəhərlərində təşkili nəzərdə tutulur. **Sektoral olaraq** sahəvi assosiasiyalar və müxtəlif fokus qruplarla bir sıra formalarda, o cümlədən, dəyirmi masalar, təlimlər, seminarlar vasitəsilə dialoq qurulur. **Bir məkan prinsipinə** uyğun olaraq Agentliyin mühüm layihəsi olan KOB Evlərinin yaradılması üzrə işlər aparılır. KOB Evlərinin yaradılması ilə KOB-lara göstəriləcək xidmətlərin əhatə dairəsi əhəmiyyətli dərəcədə genişlənəcəkdir. Bu Evlərdə bir tərəfdən sahibkarlara verilən bütün icazələrin vahid məkan prinsipi əsasında şəffaf, operativ şəkildə verilməsi təmin ediləcək, digər tərəfdən sahibkarlar bu evlərdə çoxsaylı dəstək tədbirləri ilə əhatə olunacaqdır. İlk KOB Evinin Bakı şəhərində tezliklə açılması istiqamətində işlər davam etdirilir. Bu model KOB-lara dövlət xidmətlərinin göstərilməsində tam şəffaflığı təmin edəcəkdir.

Rəqəmsal platforma isə E-KOB evinin yaradılması, yəni KOB-lar üçün dəstək mexanizmlərinin vahid elektron platforma üzərindən “nonstop shop” rejimində təmin olunmasını ehtiva edir. Bir digər rəqəmsal vasitə Agentliyin təşkilatçılığı ilə, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin UNEC-Extern mərkəzinin resurslarından istifadə etməklə müxtəlif mövzularda maarifləndirmə məqsədli on-line dialoqun həyata keçirilməsini qeyd etmək olar. Belə ki, sahibkarlar hər hansı məkan dəyişmədən olduqları yerdən komputer və ya telefon vasitəsilə dövlət orqanlarının səlahiyyətli nümayəndələri ilə bu on-line dialoqa qoşula bilir. Müxtəlif mövzularda mütəmadi keçirilən bu tədbirlər bütün ölkə sahibkarlarını əhatə etməklə onların islahatlara dair məlumatlılıq dərəcəsinin artırılmasında mühüm rol oynamaqdadır.

5. Yekunda onu qeyd etmək istərdim ki, dövlət-biznes dialoqu nəticə etibarlı ilə hər iki tərəfin qazandığı, konstruktiv bir proses olmalıdır. Hazırda KOB-lar üçün mövcud, həm də Agentlik tərəfindən yaradılmaqda olan çoxsaylı dəstək mexanizmləri mövcuddur. Agentlik tərəfindən tətbiq olunan bütün dəstək mexanizmləri təbii ki, yalnız normal qanuni müstəvidə öz fəaliyyətini quran sahibkarlar yararlına bilirlər. Bu dəstək mexanizmlərinin miqyası genişləndikcə sahibkarlar onlardan yararlanma imkanı əldə etmək üçün fəaliyyətlərini “kölgə”dən çıxarmaqda maraqlı görünürlər. Artıq sahibkar üçün bu dəstək mexanizmlərindən yararlanaraq şəffaf fəaliyyətdən əldə edilən qanuni gəlir “kölgə”də qalıb vergilərdən, digər məcburi ödənişlərdən yayınma ilə əldə edilən qanunsuz gəlirdən daha cəlbedici görünür.

Fürsətdən istifadə edərək, hələ də kölgə iqtisadiyyatında fəaliyyət göstərən sahibkarlara müraciət edib onları normal qanuni müstəvidə fəaliyyətə dəvət edir və bildirirəm ki bu keçid prosesinə tərəfimizdən hərtərəfli dəstək göstəriləcəkdir.

Əminəm ki, cənab Prezidentin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən islahatlar kölgə iqtisadiyyatının miqyasını minimuma endirəcək və qanuni müstəvidə öz fəaliyyətlərini yenidən təşkil edəcək sahibkarlar öz bacarıqlarını ölkə iqtisadiyyatının güclənməsinə yönəldəcəklər.

Diqqətinizə görə təşəkkür edir və konfransın işinə uğurlar arzulayıram.